

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ELSŐ SZEKCIÓ

ERDÉLYI kontra MAGYARORSZÁG

(9720/17. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2023. március 9.

Ez az ítélet végleges, de szerkesztői felülvizsgálat tárgyát képezheti.

Az Erdélyi kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Első Szekció), a következő tagokból álló Tanácsként eljárva:

Alena Poláčková, *elnök*,

Paczolay Péter,

Gilberto Felici, *bírák*,

és Liv Tigerstedt, a *szekció helyettes jegyzőkönyv-vezetője*,
tekintettel a következőkre:

az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 34. cikke alapján 2017. január 24-én Erdélyi Katalin 1982-ben született magyar állampolgár (képviseli Fazekas T. budapesti ügyvéd, a továbbiakban: kérelmező) által a Bírósághoz Magyarország ellen benyújtott 9720/17. sz. kérelem;

határozat arról, hogy a kérelemről értesítik a magyar kormányt (a továbbiakban: Kormány), képviseli: Tallódi Z. úr, az Igazságügyi Minisztérium alkalmazottja;

a Kormány észrevételei;

2023. február 14-én zárt ülésen tartott tanácskozást követően,
meghozza az alábbi ítéletet, amelyet aznap elfogadtak:

AZ ÜGY TÁRGYA

1. Az ügy tárgya a kérelmező azon kérelmének a hazai hatóságok által történt elutasítása, hogy a menedékkérők befogadóközpontjaiban uralkodó életkörülményekről tájékoztatást kapjon és arról beszámolót készítsen.

2. A kérelmező oknyomozó újságíró, aki a tárgyidőszakban az atlatszo.hu internetes portálon rendszeresen publikált migrációról és menekültekről szóló cikkeket.

3. A kérelmező 2016. július 27-én engedélykérelmet nyújtott be a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalhoz (a továbbiakban: BÁH), hogy a bicskei, a vámoszabadi, a körmendi és a kiskunhalasi menedékkérők és menekültek befogadóállomására, valamint a főtí kiskorúak számára kijelölt befogadóállomására beléphessen és ott felvételeket készíthessen.

4. 2016. július 28-án a kérelmezőnek a bicskei, a vámoszabadi, a körmendi és a kiskunhalasi befogadóközpontokkal kapcsolatos kérelmét az BÁH sajtóosztálya elutasította, a befogadóközpontokban elhelyezett személyek "biztonságára és személyiségi jogaira" hivatkozva. Azt a tájékoztatást kapta, hogy a főtí befogadóközpont tekintetében az Emberi Erőforrások Minisztériumától kell engedélyt kérni.

5. A kérelmező az Egyezmény 10. cikkére hivatkozva azt kifogásolta, hogy a hazai hatóságok megsértették a tájékoztatáshoz való jogát azzal, hogy elutasították a menedékkérők életkörülményeiről való tudósítás céljából a befogadóközpontok helyiségeibe való belépésre irányuló kérelmét.

A BÍRÓSÁG ÉRTÉKELÉSE

I. AZ EGYEZMÉNY 10. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

A. Elfogadhatóság

6. A Kormány azzal érvelt, hogy a kérelmezőt nem érte jelentős hátrány, mivel az állítólagos jogsértés véleményük szerint nem érte el a Bíróság általi vizsgálathoz szükséges súlyossági küszöböt. A Kormány érvelése szerint ezt bizonyítja az a tény, hogy a kérelmező a befogadóközpontokba való belépésre irányuló kérelmének elutasítását követően - a *Szurovecz kontra Magyarország ügyben* (15428/16. sz., 2019. október 8.) fellépő újságíróval ellentétben - nem indított eljárást a hazai bíróságok előtt. Továbbá az ügyet az emberi jogok tiszteletben tartása érdekében sem volt szükséges érdemben megvizsgálni, mivel a kérdést később belföldön megoldották. A Bíróság fent hivatkozott *Szurovecz* ügyben hozott ítéletének elfogadását követően (2018. január 1-jén) lépett hatályba a közigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 2016. évi CL. törvény, amelyet a befogadóközpontokba való bejutással kapcsolatos határozatokra is alkalmazandónak tekintettek. Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a BÁH jogutódja) elfogadta azt a gyakorlatot, hogy részletes indoklással ellátott határozatokat bocsát ki a befogadóközpontokba való belépés iránti kérelmek elutasítása esetén.

7. A Bíróság a fent hivatkozott *Szurovecz* ügyben megállapította, hogy a BÁH határozatai nem minősültek a tárgydőszakban hatályos közigazgatási eljárásról szóló 2004. évi CXL. törvény 12. § értelmében vett közigazgatási határozatnak, ezért a kérelmezőnek az adott ügyben nem volt lehetősége arra, hogy bíróság előtt adja elő érveit abban a tekintetben, hogy a tájékoztatáshoz való jogának gyakorlása érdekében szükséges volt a Vámoszabadi befogadóközpontba való bejutása (uo., 75. pont).

8. Ezért a Bíróság nem tekinti perdöntőnek azt a tényt, hogy a jelen ügyben a kérelmező nem folytatott le egy fölösleges jogi eljárást annak megállapítása érdekében, hogy jelentős hátrányt szenvedett-e el.

9. Ezen kívül a kérelmező szubjektív felfogása szerint az állítólagos jogsértés abban állt, hogy a hazai hatóságok megsértették a közérdekű információ közléséhez való jogát azzal, hogy elutasították azon kérelmét, hogy a menedékkérők életkörülményeiről való tudósítás céljából a befogadóközpontok helyiségeibe beléphessen.

10. A Bíróság emlékeztet arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a demokrácia működésének egyik kulcsfontosságú előfeltétele. A véleménynyilvánítás szabadságát érintő ügyekben az Egyezmény 35. cikke (3) bekezdésének b) pontjában foglalt elfogadhatósági kritériumok alkalmazása során figyelembe kell venni e szabadság fontosságát, és a Bíróságnak szigorú mércét kell alkalmaznia. Ennek a vizsgálatnak többek között olyan elemekre kell kiterjednie, mint a közérdekű vitához való

hozzájárulás, valamint arra, hogy az ügy érinti-e a nyomtatott sajtót vagy más médiát (lásd *Ringier Axel Springer Slovakia, a.s. kontra Szlovákia* (4. sz.), 26826/16. sz. ügy, 28. pont, 2021. szeptember 23., további hivatkozásokkal).

11. A Bíróság úgy véli, hogy a befogadóközpontokban történő felvételek készítése engedélyezésének megtagadása megakadályozta a kérelmezőt abban, hogy első kézből gyűjtsön információkat a publikálást megelőző előkészítő lépésként, azaz újságírói kutatást végezzen. Amint azt a Bíróság már korábban is megállapította, a közérdekű információkhoz való hozzáférés megakadályozása érdekében alkalmazott megnehezítő intézkedések elriaszthatják a médiában vagy a kapcsolódó területeken dolgozókat attól, hogy ilyen kérdésekkel foglalkozzanak. Ennek következtében előfordulhat, hogy nem tudják többé betölteni a "közvélemény örökutyaiként" betöltött létfontosságú szerepüket, amely hátrányosan befolyásolhatja a pontos és megbízható tájékoztatás nyújtására való képességüket (lásd *Shapovalov kontra Ukrajna*, 45835/05. sz. ügy, 68. pont, 2012. július 31.). Ezen kívül a hazai hatóságok gyakorlata az állami létesítményekbe való belépésre vonatkozó kérelmek elbírálása során fontos elvi kérdéseket vetett fel az állam birtokában lévő információkhoz való újságírói célú hozzáférés jogával kapcsolatban.

12. A Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezőt - tekintettel arra, hogy az adott esetnek a kérelmező számára milyen jelentősége volt - jelentős hátrány érte a befogadóközpontokba való bejutás megtagadása miatt, és nem tartja szükségesnek annak vizsgálatát, hogy az emberi jogok tiszteletben tartása miatt szükséges-e az ügy vizsgálata (lásd *mutatis mutandis: Margulev kontra Oroszország*, 15449/09. sz. ügy, 42. pont, 2019. október 8.).

13. Ebből következik, hogy a Kormány e tekintetben benyújtott kifogását el kell utasítani. A Bíróság megállapítja továbbá, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikke 3. a) pontja értelmében, illetve nem elfogadhatatlan más okból sem. Ezért azt elfogadhatónak kell nyilvánítani.

B. Érdemi kérdések

14. A tárgydőszakban hatályos hazai jogszabályok vonatkozó rendelkezései, a vonatkozó nemzetközi és összehasonlító jogi anyagok, valamint a Bíróságnak az Egyezmény 10. cikkével kapcsolatos ítélezési gyakorlatában rögzített általános elvek a fent hivatkozott *Szurovecz* ügyben hozott ítéletben (12-19., 52. és 59. pontok) találhatók.

15. A jelen ügy körülményei hasonlítanak a fent hivatkozott *Szurovecz* ügy tényállásához (6-9. pont). Az említett ügghöz hasonlóan a jelen esetben is megtagadták a kérelmezőtől a menedékkérők és migránsok befogadóközpontjaiba való bejutást, akadályozva ezzel az

információszerzést, és ezzel beavatkoztak a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlásába.

16. A Bíróság a *Szurovecz* ügyben megállapította, hogy a hatóságok kiszolgáltatott csoportokkal való bánásmódjáról való tudósításhoz fűződő közérdek különösen fontos, és hogy hírértékű és nagy közérdeklődésre számot tartó kérdés volt, hogy az érintetteket hogyan helyezték el az állami fenntartású befogadóközpontokban. A Bíróság értékelte ugyan hatóságok arra való hivatkozását, hogy az újságírók információ gyűjtése kihatással van a menekültek és menedékkérők biztonságára és magánéletére, de az említett ügyben azt állapította meg, hogy a hazai hatóságoknak különös figyelmet kellett volna fordítaniuk a kérelmező kérelméhez fűződő közérdekre.

17. A Bíróság megállapítja, hogy ugyanez a megfontolás alkalmazható a jelen esetben is. Tudomásul veszi azonban a Kormány érvelését, miszerint a jelen ügyben a kérelmező nem garantálta, hogy a befogadott személyek jogainak védelme érdekében csak az érintett személyek beleegyezésével fog felvételeket készíteni. A Kormány arra is hivatkozott, hogy ha a BÁH helyt adott volna a kérelmező kérelmének, akkor köteles lett volna ugyanezt megtenni számos más hasonló kérelem tekintetében is, ami ésszerűtlen terhet rótt volna a hatóságra.

18. Ezek a megfontolások azonban nem derültek ki a BÁH határozatából, amely csupán a befogadóközpontokban tartózkodók biztonságát és személyiségi jogait említette, anélkül, hogy további magyarázatot adott volna arra, hogy ezeket hogyan érinti a kérelmező újságírói tevékenysége. A Bíróság nem ért egyet a Kormány azon állításával sem, hogy a kérelmezőnek, mint tapasztalt újságírónak tisztában kellett volna lennie ezekkel a tényezőkkel anélkül, hogy a hatóság további részleteket közölt volna.

19. Bár igaz, hogy a kérelmezőtől, mint hivatásos újságírótól elvárható lett volna, hogy tisztában legyen kérésének magánéletre gyakorolt hatásaival, ez nem mentesítette a hazai hatóságokat azon követelmény teljesítése alól, hogy meggyőzően bizonyítsák a véleménynyilvánítás szabadságához való joga korlátozásának szükségességét. Azonban a BÁH által a befogadóközpontokban elhelyezett személyek jogaira vonatkozóan előadott, meglehetősen sommás érvelés mellett nem tűnik úgy, hogy a BÁH bármilyen súlyt helyezett volna a kérelmező azon újságírói jogára, hogy közérdekű kérdésről adjon tájékoztatást. A BÁH határozatából valójában hiányzik a szóban forgó érdekek bármilyen mérlegelése.

20. A Bíróságot még abban a kérdésben sem sikerült meggyőzni, hogy a jelen körülmények között a hazai hatóságok a menekülteket befogadó központok lakói magán- és családi életének tényleges "tiszteletben tartása" érdekében az államnak hagyott mérlegelési jogkörüknél fogva kellőképpen mérlegelték volna, hogy a menedékkérők magánéletére és biztonságára tekintettel a gyakorlatban szükséges volt-e a befogadó központokba való belépés és az ottani újságírói kutatás engedélyezésének megtagadása.

21. A Bíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező véleménynyilvánítási szabadságába való beavatkozás nem volt "szükséges egy demokratikus társadalomban". Ezért megsértették az Egyezmény 10. cikkét.

II. AZ EGYEZMÉNY 13. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

22. A kérelmező az Egyezmény 13. cikkének megsértését is kifogásolta, mivel a hazai jog szerint nem állt rendelkezésre jogorvoslat a kifogásolt határozatokkal szemben.

23. A Bíróság megállapítja, hogy ez a panasz kapcsolódik a fent vizsgált panaszhoz, és ezért szintén elfogadhatónak kell nyilvánítani.

24. Tekintettel a 10. cikkel kapcsolatos fenti megállapításokra és következtetésre, a Bíróság úgy véli, hogy nem szükséges megvizsgálni, hogy az adott esetben megsértették-e a 13. cikket is.

AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

25. A kérelmező nem nyújtott be a Bíróság eljárási szabályzata 60. cikkében előírtaknak megfelelő igazságos elégtétel iránti kérelmet. Ennek megfelelően a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a kérelmezőnek ezen a jogcímen nincs igénye.

EZEN OKOKBÓL A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG,

1. *Kinyilvánítja*, hogy a keresetet elfogadható;
2. *Megállapítja*, hogy megsértették az Egyezmény 10. cikkét;
3. *Megállapítja*, hogy nincs szükség az Egyezmény 13. cikke szerinti panasz érdemi vizsgálatára.

Kelt angol nyelven, közölve írásban, 2023. március 9-én a Bíróság Szabályzata 77. cikkének 2. és 3. pontja alapján.

Liv Tigerstedt
Jegyzőkönyv-vezető helyettes

Alena Poláčková
Elnök